

γάλην ἐκκλησίαν, ἐγκωμίων οὐκ ἀπολείπεται. Ἔως ἐκείνου γάρ, ἐν μόραις ταῖς ἐπισημοῖς ἰορταῖς ἐν ταύτῃ, ἐτι δὲ καὶ τοῖς σάββασι καὶ ταῖς κυριακαῖς ἡμέραις, ἡ ἀναίμακτος τῷ Θεῷ ἱκετεύειτο ἱερουργία· ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς οὐδαμῶς ἡμέραις. Τοῦτο δὲ ἐγένετο διὰ προσόδων ἐνδεῶν· ἦν οὗτος θαυμάσιος ἐμφορήσας καὶ ἀποχρώτῳ, καθ' ἐκάστην τελεῖσθαι τὴν ἱερὰν παρεσκευάσε ἱερουργίαν· ὃ καὶ κρατεῖ γινόμενον ἄχρις ἡμῶν. Καὶ σκευὴ δὲ τὰ τῇ ἱερᾷ ἀρειμένα σπορδεῖα, τῇ τοιαύτῃ ἀνέθετο ἐκκλησία, ἐκ χρυσοῦ καὶ πολυτίμων μαργάρων καὶ λίθων κατεσκευασμένα, μακρῷ παρελάσαντο [γρ. παρελάσκιτα] τὰ λοιπὰ μεγέθει καὶ κάλλει, καὶ τιμαῖς καὶ λοιποῖς ἄλλοις πειρημένοις ταύτην ἐφαιδρυνεν⁽¹⁾. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐχέτωσαν ὅπως ἂν ἔχωσι.

Τὰ δὲ, περὶ ὧν ὁ λόγος, αὐτοκρατορικὰ θεοπύσματτα εἰσὶ τὰ ἑξῆς:

Α') Κωνσταντίνου Μονομάχου Πιττάκιον διὰ τὴν ἐν Χίῳ συστάσαν Νέαν μονὴν τῆς Θεομήτορος.

Β') Τοῦ αὐτοῦ Χρυσόβουλλον περὶ τοῦ περὶ μόνης τῆς βασιλικῆς μεγαλειότητος κρίνεσθαι τὴν μονήν.

Γ') Τοῦ αὐτοῦ Χρυσόβουλλον περὶ τοῦ ἀπληκεῖν [τοῦς μοναχοὺς] ἐν τῷ βασιλικῷ οἴκῳ, ἐνθα καὶ οἱ Ὀλυμπῖται ἀπληκεύονται.

Δ') Τοῦ αὐτοῦ Χρυσόβουλλον περὶ τοῦ μετοχίου Ἀγγούριον.

Ε') Τοῦ αὐτοῦ Σιγγέλλιον περὶ τῶν τῆς μονῆς περὶ οἰκονομίας.

Σ') Νικηφόρου Βοτανειάτου Χρυσόβουλλον ἐπικυρωτικόν.

Ζ') Μιχαὴλ Παλαιολόγου Χρυσόβουλλον περὶ πάντων τῶν τῆς μονῆς μετοχίων.

Ἐκ τούτων οὖν τὸ Πιττάκιον ἔχει τι τὸ περίεργον, τουτέστι τὰς ὑπογραφὰς πάντων τῶν συνιστάντων τὸ τοῦ εἰδικοῦ ἀέκρετον (= ὑπουργεῖον ἐπὶ τῶν ἰδίῳ τοῦ αὐτοκράτορος κτημάτων) προσώπων, εἴτε, ὡς λέγεται καὶ ἡμῶς ξενοφάνως, τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ὑπουργείου. Τούτου μὲν τοι περιεργότερόν ἐστι τὸ ἐν τῇ ἐμῇ Ἀναγραφῇ τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης ὑπ' ἀριθ. Θ' ἀναγεγραμμένον Πιττάκιον Ἀλεξίου Α' τοῦ Κομνηνοῦ, ἐν ᾧ φαίνονται τεσσάρων ὑπουργείων τὰ πρόσωπα· τοῦ τῶν οἰκειακῶν (= ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ οἴκου), τοῦ γενικοῦ λογοθέτου (= τῶν οἰκονομικῶν), τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθέτου (= ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν), καὶ τοῦ τῆς σακέλλης (= τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ταμείου), Ταῦτα ταῖνον τὰ Χρυσόβουλλα, οἷς καὶ τινες ἐπισυνήψαμεν διορθώσεις καὶ σημειώσεις, ἐκδίδομεν ὧδε.

Ἐκ Πάτρου, κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον 1866.

(Ἐπορταὶ τὰ Χρυσόβουλλα.)

(1) Ὁ αὐτ. ἀντίθ.

ΔΟΞΑ ΚΑΙ ΕΡΩΣ.

ΚΩΜΩΔΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

εἰς μίαν πράξιν καὶ ἐν περὶ λόγῳ.

Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ τοῦ Μερύ.

ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΠΡΟΣΤΡΑΤΟΣ || ΣΚΟΠΑΣ Ο ΜΗΔΙΟΣ γλύπτης.
ΑΘΗΝΑΙΣ Η ΜΙΤΤΑΒΝΑΙΑ. || ΡΟΔΙΑ δούλη εἰσὶ τῇ Αθηναίᾳ.

(Ἡ σκηνὴ ἐν Εἰρήνῃ.)

Ἡ γυναικωνίτις τῆς Μιτωληναίας Αθηναίδος. Εἰς τὸ βάθος, μεγάλη ἀλλοία πίπτουσα ἐπὶ μαρμαρίνων δρυφάκτων καὶ ἀφίνουσα νὰ φαίνωνται αἱ βάσεις τῶν κίωνων μεγάλου τινὸς ναοῦ μακρῶν. — Τὰ δρυφάκτα ταῦτα χρησιμεύουσιν ὡς εἰσόδος καὶ ἔξοδος εἰς τὰ πρόσωπα· πρὸς ἀριστερά, θύρα ἄγουσα εἰς τὰ ἐσωτερικὰ δώματα. — Πρὸς ἀριστερά οἱ ἐρέστιοι Θεοὶ ἐκ χρυσοῦ, ἐλίκωντος καὶ ἀργύρου ἐπὶ μικροῦ βωμοῦ... — Εὐπρεπισμὸς ἀρχαῖος ἑλληνικῆς. Εἰς τινὰ γωνίαν ἀγάλμα λαμπροῦχος. — Κιθώτιον ἐπὶ τρίποδος. Περιπέτασμα, ἑπισθὲν τοῦ ἐπίου δύναται τις νὰ κρυφθῇ. (Ἐν αἰθούσῃ δύναται νὰ παραληφθῇ ἡ διακόσμησις αὐτὴ καὶ ἀντικατασταθῇ ὑπὸ τῆς φαντασίας.)

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΑΘΗΝΑΙΣ, ΡΟΔΙΑ.

ΑΘΗΝΑΙΣ, καθεζομένη.

Γρηγόρα, Ροδία... τὸ περιδέρακιον, τὰ δακτυλίδι, τὰ βραχιονία μου.

ΡΟΔΙΑ γυναικεῖα παρὰ τὴν Αθηναίδα ὅπως θέσῃ τὰ βραχιονία καὶ τοὺς δακτυλίους.

Γλυκεῖά μου κυρία, σ' ἀρέσκει ν' ἀκούης καθ' ἡμέραν ταῦτά πράγματα;

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἄν αὐτὰ ταῦτά πράγματα μ' ἦναι εὐχάριστα;

ΡΟΔΙΑ.

Ὁχι.

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἔστω· λέγε ὑπὸς δῆποτε, Ροδία.

ΡΟΔΙΑ.

ἔχεις ἐκεῖ, ἀπέναντι, πολὺ κακὸς γείτονας, τοὺς ἱερεῖς τῆς Ἀρτέμιδος.

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Τὸ γνωρίζω... καὶ φοβοῦμαι πολὺ περισσότερον τὴν γειτόνισσάν.

ΡΟΔΙΑ.

Τὴν θεὰν Ἀρτέμιδα;

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Αὐτὴν αὐτοτάτην.

ΡΟΔΙΑ.

ὦ! δὲν ὑποφέρω τὰς γυναικὰς ἐκεῖνας, αἵτινες ἀναμειγνύονται εἰς πᾶν πρᾶγμα... ὦ ἀγαπητὴ μου κυρία Αθηναίς, αὐτὴ ἡ Ἀρτεμις...

ΑΘΗΝΑΙΣ, διακρίπτουσα αὐτήν.

Ὅριλοι χρημῆλά...

ΡΟΔΙΑ.

ὦ! μὴ φοβῆσαι τίποτε, ἡ σελήνη ἔδυσεν... Ἡ Ἄρτεμις βασιλεύει ἐν ταύτῃ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ τοῦ ἄδου καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ! Εἶναι παραπολύ. Εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ παραμελῇ τὰς ὑποθέσεις τοῦ κόσμου εἰς κἀνὲν ἐκ τῶν τριῶν τούτων μερῶν.

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἐπειτα, τῇ ἀληθείᾳ, Ῥοδίᾳ, ὑποπτεύω. ὅτι εἶναι ζηλότυπος ὡς ψευδόσεμνος.

ΡΟΔΙΑ.

Καὶ ἂν ἦτον τουλάχιστον ἀγνή, ὡς διαθυλλεῖ εἰς τε τὸν ἄδην καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· ἀλλ' εἰς πᾶσιν τὴν πόλιν τῆς Ἐφέσου εἶναι γνωστὸν ὅτι ἔχει συνεντεύξεις, καθ' ἑκάστην νέαν σελήνην, μετὰ τοῦ μικροῦ ἐκείνου βοσκοῦ, Ἐνδυμίωνος.

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἡδύνχτο νὰ διαλέξῃ καλλίτερον.

ΡΟΔΙΑ.

ὦ! ἐγὼ δὲν θὰ ἡγάπων βέβαια βοσκόν! Αἱ Θεοὶ ἔχουν πολλὴν ἀφιλοκαλίαν. Ἰδὲ τὴν Ἀφροδίτην, ἂν τὸ λεγόμενον ἦναι ἀληθές, καὶ αὐτὴ συχναίνει τὰ ποιμενοστάσια καὶ ἀγαπᾷ τὸν Ἄδωνιν.

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἀλλὰ τουλάχιστον αὐτὴ εἶναι ἀγαθὴ· δὲν ἀναμιγνύεται εἰς τὰς ὑποθέσεις ἡμῶν· δὲν προσκαλεῖ τὸν Δία ὅπως καταστήσῃ αὐτὸν ἀλλόφρονα, τῷ κλέψῃ τὸν κεραυνὸν καὶ τὸν ῥίψῃ ἐπὶ ταλαιπώρου θνητῆς, ἡ ὁποία ζητεῖ σύζυγον ἐντὸς δάσους μυρσίνης...

ΡΟΔΙΑ.

Ὅπως συνέβη ἐσχάτως εἰς τὴν πατρίδα μου Ῥόδον. Ἡ ὥραια Ἀμηλία κατεκεραυνώθη ἐντὸς δάσους μυρσίνης, ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ. Ὅλοι εἶπον· «Ἡ Ἄρτεμις τὴν ἐκτύπησεν.»

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἐκὶ δὲν ἠπατώντο.

ΡΟΔΙΑ.

Αὐτ' ἡ θεὰ πολὺ ἠλλαξε χαρακτῆρα· αἱ μητέρες καὶ αἱ μάμαι ἡμῶν λέγουσιν ὅτι ἡ Ἄρτεμις ἦτο ἄλλοτε γλυκυτέρη· αἱ ἐλαφραὶ γυναῖκες δὲν ἐφοβοῦντο τὴν σελήνην ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ.

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἡ ἀλαζονεία, ἡ ἀλαζονεία μετέβαλε τὸν χαρακτῆρα τῆς Ἀρτέμιδος. Ἄκουσε, Ῥοδίᾳ... μέχρι τοῦδε ἡ Ἄρτεμις δὲν εἶχε ναούς· οἱ γλύπται ἤρνοῦντο νὰ κατασκευάσωσι τὸ ἄγαλμά της, ἐνεκα τῶν σεμνῶν ἐνδυμάτων τὰ ὁποῖα βρύνουν τὴν σμίλην· μόνον τὴν Ἀφροδίτην ἐγλυφον, διότι τὸ ἔργον εἶναι ἐλαφρότερον. Αἰφνης εὗρέθη καλλιτέχνης πλουσιώτατος, ὅστις ὑπέστη δυστυχίας οἰκιακῆς τοιαύτας, ὥστε νὰ ταπεινώσῃσι τὸ μέτωπον τοῦ ἀνδρός, καὶ, ὅπως ἐκδικηθῇ κατὰ τῶν γυναικῶν, ἐκτισεν ἰδίᾳ δαπάνῃ, ἐκεῖ ἀπέναντι ἐν τῇ πόλει τῆς Ἐφέσου, ναὸν εἰς τὴν

ἀγνὴν Ἄρτεμιν, ναὸν ὅπου τὴν Ἀφροδίτην κακομεταχειρίζονται ὡς τὴν ἐσχάτην θνητὴν χορὸς χήρων καλοπληρωμένων. Ἐκτοτε ἡ Ἄρτεμις ἔχασε τὴν κεφαλὴν της ὡς νεόπλουτος· δανεῖζεται παρὰ τοῦ Διὸς τὸν κεραυνὸν καὶ παρὰ τῆς Ἥρας τὸν τᾶών. Ἀς φυλαττώμεθα πολὺ.

ΡΟΔΙΑ.

Φοβερά γείτων!

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Αὐτὸ τὸ μέγαρον τὸ ὁποῖον κατοικοῦμεν, δὲν τὸ ἐξέλεξα ἐγὼ, τῇ ἀληθείᾳ! μοὶ τὸ ἐχάρισαν καὶ τὸ ἔλαβον, εἶναι δῶρον τοῦ Κρινίου, τοῦ πλουσίου ἐκείνου ἐμπόρου ὑφαγμάτων τῆς Μιλήτου. Ἐσκόπευε νὰ μὲ νυμφευθῇ, ἀλλ' ἐδείχθη ἀδρότατος ἀποθνήσκων πρὸ τοῦ γάμου.

ΡΟΔΙΑ.

ὦ τὸν κάλλιστον ἄνθρωπον!

ΑΘΗΝΑΙΣ.

ὦ! δὲν μὲ δυσηρέστησέ ποτε μετὰ τὸν θάνατόν του. Παρ' ὀλίγον ἔμενα εἰς χηρείαν, κατὰστασιν οἰκτράν μετὰ τὸ δλεῖριον παράδειγμα τὸ ὁποῖον ἔδωκεν ἡ Ἀρτεμισία.

ΡΟΔΙΑ.

ὦ! ἐκείνη ἐχάλασε τὸ ἐπάγγελμα τῆς χήρας!

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἀληθέστατον!.. Ὅλαι αἱ γυναῖκες δὲν ἔχουν τὸ θάρρος νὰ καταβροχθίσωσιν εἰς τὸ γεῦμα τὴν κόνιν τῶν ἀνδρῶν τῶν.

ΡΟΔΙΑ.

Προτιμῶ τὴν κορινθιακὴν σταφίδα.

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ἐλυτρώθην ἀπὸ τῆς χηρείας, θέλω νὰ ἐκλέξω ἐνδοξον σύζυγον, καὶ ἐγκαταλείψωσα τὴν Ἐρεστον νὰ κατοικήσῃ τὴν ἀγαπητὴν μου Μιτυλήνην, ἅπου ἡ Ἄρτεμις οὐδὲ κἂν σκιάν ἐπιρροῆς ἔχει.

ΡΟΔΙΑ.

ὑποπτεύω τὴν γλυκεῖάν μου κυρίαν Ἀθηναίδα ὅτι ἔχει κλίσιν πρὸς τὴν νέον καὶ ὥραιον Ἐφέσιον ὅστις ὀνομάζεται Ἡρόστρατος...

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Πρὸς τὸν Ἡρόστρατον; Ἀπατᾷται, Ῥοδίᾳ· ἔχει ἐν τρομερὸν ἐλάττωμα.

ΡΟΔΙΑ.

Δὲν σὲ ἀγαπᾷ ἀρκετά;

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἐξ ἐναντίας ὑπὲρ τὸ δέον.

ΡΟΔΙΑ.

Ὁ γάμος θὰ τὸν διώρθονεν.

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἰσως... Παρετῆρησα ὁμῶς τὸν Ὀρφέα, αὐτὸς ὑπῆρξεν ἀδιόρθωτος· ἡ γυνὴ του τὸν ἐνόμιζεν ἡσυχον μετὰ τὸν θάνατόν της, καὶ αὐτὸς κατέβη εἰς τὸν ἄδην πρὸς ἀναζήτησίν της.

ΡΟΔΙΑ.

Ὁ ἀδιάκριτος!... Λοιπὸν στρέφω τὰς ὑποψίας μου πρὸς τὸν νέον γλύπτην τῆς Μήλου...

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Τὸν Σκόπιν... ὦ! εἶναι μέγας καλλιτέχνης. Θὰ μ' ἐδίδεν τὸ ἥμισυ τῆς δόξης του, ἀλλὰ φοβοῦμαι τὸν ἔρωτα τῶν γλυπτῶν· καλλίτερον ἀγαπᾷσι τὰ ἀγάλματά των ἢ τὰς γυναῖκάς των, καὶ πάντοτε διακτείνονται ὅτι τοὺς λείπει ὑπόδειγμα, ὅπως τελειώσωσιν ἕνα βραχίονα ἢ μίαν σιχρόνικ. Πράγμα ὑποπτον... Πλὴν τούτου, ἀκόμη δὲν ἐξέλεξα· ἢ σπουδὴ εἶναι μήτηρ τῆς μεταμελείας.

ΡΟΔΙΑ.

Ἀλλὰ θὰ ἐκλέξῃς ὀλίγον ἀργότερα· ἡ γυναικωνίτις εἶναι πένθιμος ἄνευ τοῦ ἔρωτος.

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Νὰ τὴν Λεοδείαν Ἀφροδίτην, τὴν πλεον ἔρωτόληπτον Ἀφροδίτην, σὲ ὁμνῶ· ὅτι δὲν ἀγαπᾷ τὸν ἔρωτα.

ΡΟΔΙΑ, ζωηρῶς κινουμένη.

Ἀθάνατοι θεοί! ὁποῖα βλασφημία! Καὶ τί ἀγαπᾷς λοιπὸν;

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Τὴν δόξαν.

ΡΟΔΙΑ.

Ὁ ἔρως δὲν ἐμποδίζει τὴν δόξαν.

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Εἶσαι παιδίον. Μάλιστα, τὴν ἐμποδίζει. Θὰ σ' ἀναφέρω ἑκατὸν γυναῖκας τῆς Ρόδου, τῆς Μιλήτου, τῆς Ἐφέσου ὠραίας ὡς αἱ θυγατέρες τοῦ Ὀλύμπου τοῦ Φειδίου, αἱ ὁποῖαι ἠγάπησαν ὡς αἱ νύμφαι τῆς Ἀρκαδίας, καὶ τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα οὐδὲ κἄν ἀπαξ θέλει προσφέρει τις ὅταν τὸ γῆρας λευκάνῃ τὴν μέλαιναν κόμην των. Τὸ λυπηρὸν, Ροδία, εἶναι ὅτι ἐγκαταλείπομεθα ὑπὸ τῆς ῥοδοπαρείου θεᾶς Ἥρας, καὶ κατατασσόμεθα μετὰ τῶν ἐβρύτιδων γυναικῶν, ὅτι ἀπολαμβάνομεν τότε τὸ εἰρωνικὸν σέβας τῶν νεανιῶν καὶ ἀκούομεν λεγόμενον μετὰ τὸ πλῆθος· «Καλὴ μου γραῖα, ἄφες νὰ περάσωσιν αἱ νεάνιδες αὗται, αἱ μεταβαίνουσαι εἰς τὸν ναὸν τῆς Κνίδου, ὅπως διαγωνισθῶσι περὶ τοῦ βραβείου τοῦ κάλλους.» Θέλω νὰ προφυλάξω τὰς τελευταίας μου ἡμέρας ἀπὸ τῆς λύπης ταύτης· θέλω νὰ κατακτήσω τὴν δόξαν, τὸ μέγα τοῦτο κτῆμα τῆς πατρίδος μου, τὴν μόνην ἀγήρατον ὠραιότητα, τὸ μόνον πάθος τὸ ὁποῖον διατηρεῖ εἰς ἡμᾶς λατρευτὰς μέχρι τάφου καὶ μετὰ θάνατον μᾶς ζωοποιεῖ. Θέλω ν' ἀκούω μετὰ τὸ πλῆθος· «Νέαι κόραι αἱ μεταβαίνουσαι εἰς Κνίδον, κύψατ' ἐνώπιον τῆς γραῖας τῆς τέχνης· διηγωνίσθη περὶ τοῦ βραβείου τῆς δόξης, καὶ οἱ ῥόδιοι ἡμῶν στέφανοι μακραίνονται ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ χρυσοῦ τῆς στεφάνου.

ΡΟΔΙΑ.

Ναί, ἀλήθειαν εἶπες, εἰμι παιδίον. Μέχρι τοῦδε

ἐνόμιζον ὅτι ἡ δόξα ἦτο πράγμα ἐλληνικόν, ἐφευρέθην διὰ μόνον τὸν ἄνδρα, καὶ ὅτι ἡ γυνὴ εὐνοήθη πολὺ περισσότερον ὑπὸ τῶν θεῶν, οἵτινες ἀφῆκαν εἰς αὐτὴν τὸν ἔρωτα.

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Τὸν ἔρωτα! αἰωνίως τὸν ἔρωτα! Ἦκουσέ ποτε ὄνομα κοινότερον;

ΡΟΔΙΑ.

Ἄ! ἐγὼ ἀγαπᾷ τὰ κοινὰ πράγματα! ἀγαπᾷ τὸν ἔρωτα. Νὰ ἦναί τις γυνή, νέα, ὠραία, νὰ ἔχῃ τοὺς ἄνδρας εἰς τοὺς πόδας τῆς, βασιλεῖς ἢ δούλους, νὰ ταπεινῇ τοὺς πλεον ἀλαζόνες, νὰ δαμάζῃ τοὺς ἰσχυροτέρους, νὰ πτοῇ τοὺς ἀνδρειότερους, καὶ εἰς τὸν νεώτερον, τὸν δειλότερον, τὸν ὠραιότερον νὰ δίδῃ τὸν ἔρωτά της, τοῦτο λέγεται ζωή, τοῦτο λέγεται δόξα. Καὶ ὅταν δύο ἦναι οἱ γηράσκοντες ἐνταῦθα, δὲν αἰσθάνονται ὅτι γηράσκουσιν· οἱ ἀγαπώμενοι πάντοτε εἶναι καὶ πάντοτε νέοι· ὁ ἀμοιβαῖος ἔρως μετὰ τὸ δύο προσώπων δὲν ἔχει ποτὲ ψαρὸς τρίχας. Ὁ Φιλήμων καὶ ἡ Βαῦκη μέχρι τοῦ θανάτου των εἶχον ὕλικὴν εἰκοσι ἐτῶν.

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἄ! Ροδία, ἀθῶν μου! βλέπω μόνον ὅτι ἀπὸ τοὺς μύθους τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὰ ἔσματα τῆς Πάφου γνωρίζεις τὸν ἔρωτα! Ὁ ἔρως ἦτο ὠραιότατος ὅτε ἦτο μόνος μετὰ τὴν θεῖαν μητέρα του· ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ἦλθε, καὶ ὁ ἔραστὴς διέφθειρε τὸ κάλλος τοῦ ἔρωτος.

ΡΟΔΙΑ.

Ἐγὼ, τὸν ἐπαίρω ὅπως εἶναι· ἀφίνω τὴν δόξαν εἰς τοὺς ἥρωας, καὶ παρ' ἡμῖν ὑπάρχουσι τόσοι ἥρωες ἱστορικοὶ καὶ μυθολογικοὶ, ὥστε βλάπτονται ἀμοιβαίως καὶ θάπτουσι τὴν δόξαν μετ' αὐτῶν εἰς τὸ μνήμα. Οἱ μεταγενέστεροι δὲν θὰ ἔχωσιν ἀρκετὴν μνήμην διὰ νὰ ἐνθυμῶνται τόσα ὀνόματα. Ἡ δόξα εἶναι ἡ λαμπρὰ γραμμὴ τὴν ὁποῖαν τὸ πλοῖον χαράσσει ἐπὶ τῆς ἰωνικῆς θαλάσσης· ἀφανίζεται μετὰ τοῦ πλοίου καὶ μόνη ἡ θάλασσα μένει· οἱ μεταγενέστεροι εἶναι ἡ θάλασσα.

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἄκουσε, Ροδία, σοὶ συγχωρῶ νὰ ὁμιλῇς οὕτω ὅταν εἴμεθα μόναι, ἀλλ' ἐνώπιον τοῦ γλύπτου Σκόπα καὶ τοῦ νέου Ἡροστράτου, πρόσεχε καλὰ μὴ κακολογήσῃς τὴν δόξαν... Ἴδου ὁ Σκόπας· ἀκούω τὸ πλῆθος ἐπευφημῶν τὸ ὄνομά του. Βλέπεις ὅτι τὸ πλῆθος δὲν ἔχει τὴν γνώμην σου.

ΡΟΔΙΑ.

Τόσῳ καλλίτερον! πρέπει νὰ ἔχω δίκαιον.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Αἱ Αὐταί, ΣΚΟΠΑΣ.

Ἡ Ροδία μεταβαίνει καὶ κάθηται ἐμπροσθεν τῶν δρυάκτων καὶ ὑπνίστιν διὰ καρκίδος.

ΣΚΟΠΑΣ.

Ἰσχυρὰ Ἀθηναίς, εἴθε ἡ νέα αὕτη ἡμέρα νὰ σοὶ ἦναι γλυκεῖα καὶ αἱ Χάριτες νὰ ἦναι πάντοτε μετὰ σοῦ!

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ὁ θεὸς τῆς τέχνης εἶθε νὰ σὲ βοηθῇ πάντοτε, εὐγενέστατε γλύπτα, νῆς τοῦ Μήλιου Σκόπα. Προσκύνησον τοὺς ἐφεστίους θεοὺς μου, θὰ σὲ φιλοξενήσωσι. . . Τί καλὸν νέον φέρεις;

ΣΚΟΠΑΣ.

Ἐτελείωσα τὸ ἔργον μου.

ΑΘΗΝΑΙΣ, ἐνθουσιῶσα.

Ἀθάνηται θεοί! Ὁλὴ ἡ πόλις τῆς Ἐφέσου ἄς στολισθῇ διὰ μύρτων καὶ ῥόδων! Ἡ τοὺς ἐλεφαντίνους θεοὺς φέρουσα τριήρης, ἡ τριήρης ἡ ἀγαθάγγελος ἄς στρέψῃ τὴν πρόωρον πρὸς τὸν Πειραιᾶ, ὅπως φέρῃ τὴν ἀγγελίαν ταύτην εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἀθηνᾶς! Πᾶσα ἡ καλλιτεχνικὴ Ἑλλάς ἄς σκιρτήσῃ ὑπὸ χαρᾶς ὁ μέγας γλύπτης τῆς Μήλου ἔπλασε τὴν Ἀφροδίτην του!

ΣΚΟΠΑΣ.

Δὲν προσθέτεις τίποτε περισσότερον, ὦραία Ἀθηναίς;

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Λεῖπει τίποτε εἰς τὸν θρίαμβόν σου;

ΣΚΟΠΑΣ.

Ναί.

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Τί λοιπόν;

ΣΚΟΠΑΣ.

Ὁ ἔρωσ σου.

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἡ δόξα δὲν σὲ ἀρκεῖ;

ΣΚΟΠΑΣ.

Αἶ! Ἡ δόξα ἄνευ τοῦ ἔρωτος εἶναι ὁ Παρθενὼν ἄνευ ἡλίου! Ὡ καλὴ Ἀθηναίς, ὁ καλλιτέχνης ἀποσπᾷ τὸ μάρμαρον ἀπὸ τὰς φλέβας τῆς Πάρου, καίει τὸ μέτωπόν του ἀγρυπνῶν ὅπως μαντεύσῃ τὸ θεῖον ἰδανικόν, παραδίδει τὴν καρδίαν του εἰς τοῦ τιτᾶνος τὸν γυπαῖνα ἀρπάσῃ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ τὴν φλόγα τῆς πλάσεως, πράττει πάντα ταῦτα ὅπως καταθέσῃ εἰς τοὺς πόδας μιᾶς γυναικὸς τὰς λύπας, τὴν χαρὰν, τοὺς θριάμβους του, ὅπως νικήσῃ τοὺς ἀντιπάλους του ἐν τῇ ἐρωτικῇ πάλῃ τῆς πτωχῆς μεγαλοφυΐας, ἥτις οὐδὲν δίδει πρὸς τὴν πλουσίαν ἀνοησίαν ἥτις δίδει τὸ πᾶν. Ὁ καλλιτέχνης ζητεῖ μὲν παρὰ τοῦ πλήθους τὴν δόξαν, ἀλλὰ διὰ νὰ χειροκροτηθῇ μακρὰν τοῦ πλήθους ὑπὸ δύο καμψῶν χειρῶν, νὰ ἐνθάρρυνθῇ ὑπὸ φιλικῶν χειλέων καὶ οὐρανίων μειδιαιμάτων! Ἡ δόξα εἶναι ἡ ὁδὸς, σκοπὸς εἶναι ὁ ἔρωσ!

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Καὶ αἱ γυναῖκες, Σκόπα, αἱ γυναῖκες τοῦ τόπου σου, πιστεύεις ὅτι εἶναι ἀναίσθητοι πρὸς τὴν δόξαν καὶ ὅτι ὀφείλουσι ν' ἀρκεσθῶσιν εἰς τὸ νὰ στεφανώσι κρυφίως ἓνα μέγαν καλλιτέχνην, χωρὶς νὰ λαμβάνωσι καὶ αὐταὶ παρὰ τοῦ πλήθους ὀλίγον ἐκ τοῦ θυμιάματος τὸ ὁποῖον καίεται δι' αὐτόν; Καὶ ἐγὼ ἀγαπῶ τὸν κρότον τοῦ θριάμβου, τὴν μελοποιῶσαν

τῶν ἐπευφημιῶν· θέλω τὸ πλῆθος νὰ γνωρίζῃ τὸ ὄνομά μου ἐν ὅσῳ ζῶ καὶ νὰ μὴ τὸ λησμονήσῃ μετὰ τὸν θάνατόν μου. Ἀποστρέφωμαι τὴν ὀδυστικὴν λήθην τοῦ τάφου, θέλω νὰ κατακτῇσω τὴν μεγάλην τοῦ θανάτου παρηγορίαν, τὴν ἀθανασίαν.

ΣΚΟΠΑΣ.

Σοὶ τὴν δίδω, Ἀθηναίς! Ἡ χάρις σου, ἡ καλλονὴ σου, τὸ μειδιάμά σου εἶναι εἰς τὸ ἐξῆς ἀχώριστα ἀπὸ τὸ ἔργον μου· σὺ μ' ἐνέπνευσες, ἡ χεὶρ σου ὠδήγησε τὴν σμίλην μου.

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Σκόπα, ἐνέπλησες τὴν καρδίαν μου εὐγενεῶς ὑπερηφανίας. Ναί, ἡ Ἐφεσος θὰ μάθῃ ὅτι ἡ Ἀφροδίτη τοῦ Σκόπα ἔλκεε τοὺς χαρακτῆρας τῆς Μιτυληναίας Ἀθηναίδος, ἀλλὰ τὸ ἄστρον μου εἶναι ἐτι ὑψηλότερον. . . Συγχώρησόν με, Σκόπα, προκαίμενου περὶ δόξης ἡ φιλοτιμία δὲν ἔχει ὄρια.

ΣΚΟΠΑΣ.

Ναί, μετὰ τὸν ἔρωτα οὐδὲν ἄλλο ὑπάρχει γλυκύτερον. . . Σ' ἐννοῶ, ὦραία Ἀθηναίς· θέλω ὅλη ἡ Ἑλλάς νὰ μάθῃ τὸ ὄνομα τοῦ ἐνδόξου ὑποδείγματος τὸ ὁποῖον ἐξέλεξα· θέλω νὰ τὸ καταδείξω εἰς τοὺς μέλλοντας αἰῶνας, καὶ θὰ ἐπιγράψω ἐπὶ τοῦ βήθρου τὰς τρεῖς ταύτας λέξεις· «Ἀθηναίς ἡ Μιτυληναία».

ΑΘΗΝΑΙΣ, ἀγαλλομένη.

Εὐτόχει, Σκόπα, διότι ἐνόησες τὴν γυναικείαν σκέψιν! Ὡ! αἰσθάνομαι ὅτι ὁ θρίαμβος τῆς ὑπερηφανίας εἶναι βάλαμνον τῆς καρδίας! Αὔριον θὰ εἶμαι θεὰ· αὔριον θὰ ταπεινώσω τὴν Ἐφεσίαν Ἀρτέμιδα ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ βήθρου μου! Σκόπα, ἂν εἶχον τοὺς θησαυροὺς τῆς Περσίας, τοὺς κήπους τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας, τὸν θρόνον τοῦ Πόντου· θὰ σοὶ τὰ ἐδίδα σήμερον εἰς ἀνταμοιβήν.

ΣΚΟΠΑΣ.

Δὸς εἰς τὴν καρδίαν μου τὴν ἐλπίδα, καὶ ὁ κόσμος ἄς τηρήσῃ τοὺς θησαυροὺς του.

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἐλπίζεις!

ΣΚΟΠΑΣ, πίπτει εἰς τοὺς πόδας τῆς Ἀθηναίδος.

Θεᾶ, κατέστησες θεὸν τὸν καλλιτέχνην· ὁ Ὀλυμπος εἶναι ἐδῶ. . .

ΑΘΗΝΑΙΣ, ἐγείρουσα αὐτόν.

Ὁχι, εἰς Μιτυλήνην. Ὡ! πόσον θὰ εἶμαι εὐτυχὴς διηγουμένη τὴν δόξαν μου εἰς τὴν ὦραίαν γῆν τῆς γεννήσεώς μου! Ἐκεῖ θὰ εὕρω τὸν ἔρωτα, ἐκεῖ θὰ σὲ ἀγαπήσω.

ΣΚΟΠΑΣ, ἐνθουσιῶν.

Τέχνη θεία! σμίλη τοῦ γλύπτου! μάρμαρον τῆς Πάρου! Χαίρετε! Σοὶ μ' ἐδύοκατε τὴν γυναῖκα ταύτην! Ὅλα τὰ πλούτη ἐνὸς σατράπου δὲν ἤθελον τύχει ἐνὸς μειδιάματός της, καὶ ὅμως πτωχὸς τεχνίτης θὰ γείνη σύζυγός της!

ΑΘΗΝΑΙΣ, ἀκρόασις.

Ἀκούεις μουσικὴν, Σκόπα; δὲν ἀναγνωρίζω τὰ μέλη τῶν ἱερέων τῆς Ἀρτέμιδος.

ΡΟΔΙΑ, προερχομένη ἐκ τοῦ ἱερέως.

Θεωρία νεκνίδων προχωρεῖ καὶ διευθύνεται πρὸς τὴν οἰκίαν ταύτην. Ψάλλει τὸν ὕμνον τῆς Ἀμαθοῦντος. Ἡ Ἀρτεμις θὰ ἦναι μηχανικὴ ὡς γείτων ἀκούουσιν ἐρωτικούς διαλόγους ἐμπροσθεν τῆς θύρας τῆς.

ΣΚΟΠΑΣ, αὐστηρῶς.

Νέκ κόρη, πρόσθε μὴ κακολογῇς τὰς μεγάλαις θεότητας.

ΡΟΔΙΑ

Διατί αὕτη ἡ μεγάλη θεότης ἦλθε καὶ κατόκησεν ἐμπροσθέν μας!

ΣΚΟΠΑΣ.

Μακαρίζου ἐξ ἐναντίας διότι ἔχεις ἐνώπιόν σου τὸν ναὸν τοῦτον, τὸ ἑβδόμον τοῦ κόσμου θαῦμα.

ΡΟΔΙΑ.

Προτιμῶ τὸν κολοσσὸν τῆς Ρόδου.

ΣΚΟΠΑΣ.

Δούλη, σιώπα!

ΡΟΔΙΑ

Εἰς τοῦτο δὲν ὑπάρχει ἀπόκρισις· ἔχεις δίκαιον. (Ἀπεχωρῇ.)

ΣΚΟΠΑΣ.

Ἀθηναίς, αἱ νέαι τεχνίτριαι τοῦ θεάτρου τῆς Ἐφέσου, αἱ ὠκεανίδες τοῦ χοροῦ τοῦ Προμηθέως, ἀσπασθεῖσαι τὸ ἄγαλμά μου ἔρχονται νὰ ὁδηγήσωσιν ἐν θριάμβῳ τὸ θεῖον ὑπόδειγμα εἰς τὸ ἐργαστήριόν μου.

ΑΘΗΝΑΙΣ.

Σκόπα, ἀνχιγινίσκεις εἰς τὴν γυναικαίαν καρδίαν, καὶ εἶσαι ἄξιος ἀγάπης. Τὸ ἐσπέρας, πρὸ τῆς ἀνατολῆς τῆς σελήνης, ὑπάγε εἰς τὴν προκυμαίαν καὶ παρασκευάσε τὸ πλοῖον τὸ φέρον τὰ ὑφάσματα τῆς Μιλήτου εἰς Μιτυλήνην.

(Ἐξέρχονται.)

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

ΡΟΔΙΑ, μόνη.

Ἦθελον νὰ εἶδεν τὴν τὴν πρόσωπον τῆς Ἀρτέμιδος· τὸ φῶς τῆς σελήνης θὰ ἦναι σκοτεινὸν ἀπόψε. Ἡ ὠραία μου δέσποινα θὰ ἔχη βωμόν καὶ, ὅταν θὰ γείνη ὅπως διόλου θεὰ, θὰ ζητήσω παρ' αὐτῆς ἕνα τέλειον ἐραστὴν εἰς ἀνταμοιβὴν τῶν ὑπηρεσιῶν μου. Αὕτη εἶναι ὅλη μου ἡ φιλοδοξία... τέλειος ἐραστής... Μικρὸν πρᾶγμα καθὼς βλέπετε... Ἀκούω κρότον βημάτων εἰς τὴν εἴσοδον... Εἶναι ἡ ὥρα τῶν ἐπισκέψεων καὶ τῆς ἀηδίας... Ἄ! δὲν εἶναι ἀηδία, εἶναι ὁ Ἡρόστρατος... Αὐτὸς δὲν κατασκευάζει μὲν θεὰς, ἀλλ' εἶναι εὐγενὴς πρὸς τὰς γυναῖκας καὶ τὰς ἀφίνει νὰ ὀμιλοῦν.

Σ.

(Ἐπταί το τέλος.)

ΤΟ ΑΜΑΡΤΗΜΑ

THE

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗΣ.

(Συνέχ. 18ῃ ἀριθ. 404—405.)

Δ'.

Ἐγὼ δὲ ἤρχισα ἀμέσως νὰ ἐτοιμάζωμαι, μηδὲν ἔξερχομένη τοῦ δωματίου μου· μόνη ἡ Λουίζα ἤρχετο συνεχῶς. Εἰ δὲ καὶ ἐφοδούμην μὴ θελήσῃ καὶ ὁ Ροβέρτος νὰ μὲ ἴδῃ, εὐτυχῶς δὲν τὸ ἐζήτησεν.

Εἶχε φθάσει ἡ 2 Σεπτεμβρίου, καὶ τὸ ἐσπέρας τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀπεφασίσθη ν' ἀναχωρήσωσιν ὁ Ροβέρτος καὶ ἡ Λουίζα καὶ νὰ ὑπάγωσιν εἰς Παρίσιους, ὅπου θὰ μετέβαινον καὶ ἐγὼ τὴν ἐπιούσαν μετὰ τοῦ θεοῦ μου, μετὰ δύο δὲ ἡμέρας θ' ἀνεχωροῦμεν εἰς Ἰταλίαν. Ἐπειδὴ δὲ ὀλίγας ὥρας ἐμελλε νὰ διατρίψω ἔτι εἰς Ville-Ferny, ἡ Λουίζα ἀπήτησε νὰ συνέλθωμεν πάντες· εἰς τὴν ἀπαίτησιν ταύτην δὲν ἐναντιώθην, καθόσον ἡ ἀναχώρησίς μου ἦτο προσεχής. Ὅτε εἰσῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν στηριζομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ θεοῦ μου, ὁ Ροβέρτος ἐκάθητο πλησίον παραθύρου, παρὰ τὸ κέντημά μου, περιφέρων τὴν μέταξαν μεταξὺ τῶν δακτύλων του. Ἀκούσας δὲ βήματα ἀνύψωσε τὴν κεφαλὴν. Τὸ κατ' ἐμὲ εἰσῆλθον φέρουσα θώρακα ὑπερηφανίας, καὶ ἀπόφασιν ἔχουσα νὰ δείξω ἄμετρον χαρὰν διὰ τὴν ἀναχώρησίν μου, ὥστε νὰ πεισθῇ ὅτι κακῶς ἐξέλαβεν ὅ,τι ἐνόμισε βέβαιον. Ὁ θεός μου μ' ἔφερε πρὸς τὸ παράθυρον ἐκεῖνο, καὶ μ' ἐκάθισεν εἰς μέγα θρανίον.

— Εἶσαι καλῆτερα; ἠρώτησεν ὁ Ροβέρτος ἀφοῦ ἐκάθησα, ἐνῶ ἡ Λουίζα παρέθετο πλησίον μου βιβλία καὶ τὸ κέντημά μου. Δὲν εἶσαι ἀκόμη ἀδύνατος διὰ ταξίδιον;

— Εἶμαι πλέον δυνατὴ ἀφόσον φαίνομαι, ἀπεκρίθην ἐντόνως· πλὴν τούτου ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἀέρος καὶ τὰ νέαι πράγματα θὰ μὲ ὠφελήσουν... Θὰ τρέχω εἰς τὰ βουνὰ μετὰ τὸν θεόν μου...

— Ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν, ἀπεκρίθη οὗτος γελῶν, ἡ Μαγδαληνὴ θ' ἀναβῇ εἰς τὸ Λευκὸν ὄρος.

Καὶ διεγράψαμεν τὸ σχέδιον τῆς ὁδοιπορίας εἰς τε τὰς Ἀλπεὶς καὶ τὴν Ἰταλίαν, καθ' ὃ θὰ ἐφθάνομεν εἰς τὴν Νεάπολιν μετὰ πέντε μῆνας.

— Καὶ μετὰ ταῦτα τί θὰ κάμετε; ἠρώτησεν ὁ Ροβέρτος.

— Μετὰ ταῦτα, εἶπεν ὁ θεός μου, μετὰ ταῦτα ἡ Μαγδαληνὴ θέλει νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν Ἀφρικὴν εἰς ἀναζήτησιν τοῦ ἡλίου. Ἴσως θὰ κάμωμεν καὶ τὸν γῦρον τοῦ κόσμου.

— Δὲν θέλετε τοῦλάχιστον, ἠρώτησεν ἡ Λουίζα, νὰ ἔλθω νὰ σὰς ἐναγκαλισθῶ εἰς Νεάπολιν, πρὶν ἐπιχειρησῆτε τὸν περίπλουν τῆς οἰκουμένης.